

Guds Rige ifølge synopsen

Foredragsrække

MF

torsdag, den 3. november 2011

Peter V. Legarth

Optakt

Google

Guds Rige er Guds måde at gøre tingene på

Guds Rige er Guds dynamiske kraft

Guds rige er Guds herredømme

Guds Rige er Guds barmhjertige regering

The Kingdom of God is Gods direct rule or government on earth

The kingdom of God is Gods sovereignty over the earth

The kingdom of God is Gods' reign over all people for all time brought into fulfillment through Jesus

The Kingdom of God is Gods leadership on us

Fadervor – ifølge Timo Laato

Faderen   Helliget blive dit navn

Sønnen   Komme dit rige

Helligånden   ske din vilje på jorden, som i himlen

Faderen   Giv os i dag vort daglige brød

Sønnen   forlad os vor skyld, som vi også forlader vore skyldnere

Helligånden   led os ikke ind i fristelse, men fri os fra den onde

Erfaring

Et arbejde som landbrugsmedhjælper /
sygeplejerske

- Udsendt af et missionselskab / kirken
- Udsendt af Læger uden Grænser

Guds Rige i det ene tilfælde, men ikke i det
andet

Indledning

Begrænsning til Jesu forkyndelse

Begrænsning til synopsen

Indledning

Begrænsning til Jesu forkyndelse

Begrænsning til synopsen

Sprogbrug: Guds Rige (Mark / Luk) eller
Himmeriget (Matt)?

Temaer

- (1) Jesu programerklæring ifølge Mt og Mk
- (2) Jesu forkyndelse af Guds Rige – en forkyndelsen af evangeliet
- (3) Guds Rige og Guds kongeheredømme
- (4) Guds Rige og Jesu person

Jesu programerklæring

Matt 4,17: Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

Fra da af begyndte Jesus at prædike:

»Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!«

Guds Rige - forkyndes

Sammenfatning af Jesu virke

Matt 4,23: Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

Jesus gik omkring i hele Galilæa, underviste i deres synagoger, prædikede evangeliet om Riget og helbredte al sygdom og lidelse blandt folket.

Jesus-manifestet

- Jesus-manifestet er noget, der forkyndes
- Det, der forkyndes, er Guds Rige

Adressat

En del af kerygmaet – prædiken for
folkeskaren – udadrettet

En del undervisningen – for disciplene –
indadrettet

Saligprisningerne Matt 5

v3 Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres.

v4 Salige er de, som sørger, for de skal trøstes.

v5 Salige er de sagtmødige, for de skal arve jorden.

v6 Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes.

v7 Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed.

v8 Salige er de rene af hjertet, for de skal se Gud.

v9 Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn.

v10 Salige er de, som forfølges på grund af retfærdighed, for Himmeriget er deres.

Saligprisningerne

³ Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

⁴ μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

⁵ μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν.

⁶ μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

⁷ μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

⁸ μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.

⁹ μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

¹⁰ μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Saligprisningerne: Matt 5,1-12

En kiastisk struktur?

- A *for Himmeriget er deres* (v. 3)
- B *passivum divinum: for de skal trøstes* (v. 4)
- C *futurum: for de skal arve jorden* (v. 5)
- D *passivum divinum: for de skal mættes* (v. 6)
- D' *passivum divinum: for de skal vises barmhjertighed* (v. 7)
- C' *futurum: for de skal se Gud* (v. 8)
- B' *passivum divinum: for de skal kaldes Guds børn* (v. 9)
- A' *for Himmeriget er deres* (v. 10)

Guds Rige - bjergprædikenen

Matt 5,20: For jeg siger jer: Hvis jeres retfærdighed ikke langt overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget.

Himmeriget / Guds Rige – centralt begreb i bjergprædikenen

Begrebet *velsignet* / *salig*

- ikke primært et menneskes sindstilstand
- ikke hvad disciplene mener om sig selv
- men snarere hvad Gud mener om disciplene
- Guds gave
- Guds frelse
- nu og i fremtiden

Saligprisningerne

Disciplene er salige, ikke fordi de fattige i
Ånden, men fordi Himmeriget er deres

Disciplene er salige, ikke fordi de forfølges
for retfærdigheds skyld, men fordi
Himmeriget er deres

Disciplene er salige, ikke fordi de
sørger, men fordi de skal trøstes

Disciplene er salige, ikke fordi de er
sagtmodige, men fordi de skal arve jorden

Sammenligning med De Ti Bud

Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset. Du må ikke have andre guder end mig (2 Mos 20,2f)

Moseloven begynder med et udsagn om frelsen og derefter følger befalingerne

Saligprisningerne fungerer på samme måde i Bjergprædikenen og beskriver disciplene som salige – indikativet – hvad disciplene er

Ordene om Guds Rige / Himmeriget svarer altså til frelsesudsagnet ved indledningen af De Ti Bud

Exodus-motivet

Befriet fra trællehuset i Egypten er Guds folk
på vej imod det forjættede land

Disciplene er kaldet til tilhørsforhold til
Himmeriget og skal arve landet (v. 5)

Det forjættede land som type på Guds Rige

At arve landet $\approx$ At arve Guds Rige

ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν

Guds Rige / evangelium

Matt 4,23: Jesus forkynder evangeliet om
Guds Rige

Guds Rige / evangelium

Matt 4,23: Jesus forkynder evangeliet om
Guds Rige

Matt 3,2: Døberen forkynder dommen om
Guds Rige

Guds Rige / evangelium

Matt 4,23: Jesus forkynder evangeliet om Guds Rige

Matt 3,2: Døberen forkynder dommen om Guds Rige

Hos Døberen: kaldet til omvendelse har sin primære motivation i dommen

Hos Jesus: kaldet til omvendelse har sin primære motivation i en proklamation af frelsen

Guds Rige / Guds kongeherredømme

Ordet βασιλεία betegner

- 1) kongens funktion, kongens magtherredømme, kongens herskerstilling
- 2) det område, hvor kongen regerer, altså *kongerige*

Guds Rige / Guds kongeherredømme

1) βασιλεία θεοῦ som kongedømme

- ofte tilknyttet et tidsudtryk (2 Krøn 3,2)
- ordet βασιλεία et verbalsubstantiv og angiver akten at regere
- ordet θεοῦ subjeksgenitiv: Guds herredømme. Gud er konge
- betegnelse: dynamisk / abstrakt

2) βασιλεία θεοῦ som kongerige

- ofte tilnyttet lokale udtryk som *i, ind i, uden for, ud af*
- ordet βασιλεία er et substantiv, et konkret udtryk for et bestemt område: Guds Rige
- ordet θεοῦ er ejendoms-genitiv (riget tilhører Gud) eller en auctoris (riget udgår fra Gud).
- betegnelse: statisk / konkret

Guds kongehæredømme

Tekster

Matt 4,23 + Matt 10,7 / Luk 9,2 + Mark 11,10
+ Luk 1,33 + Luk 9,11 + Luk 10,9

Guds Rige

- (1) tekster, hvor det hedder, at et menneske kommer ind i dette βασιλεία
- (2) et menneske kan befinde sig i (eller uden for) dette βασιλεία

Guds Rige - det fuldendte rige i frelsens tidsalder

Jesu omtale af Guds Rige ↔ rabbinernes
udsagn om den kommende verden

Jesus forkynder *Guds Rige* (Matt:
Himmeriget).

Guds Rige betegner primært den endegyldige
frelsestilstand, den definitive fuldendelse

Guds Rige - frelsen

Matt 19,14

Matt 19,23

Matt 21,31

Guds Rige - frelsen

Matt 19,14

Matt 19,23

Matt 21,31

Guds Rige / Livet: Mark 9,47

Guds Rige - frelsen

Matt 19,14

Matt 19,23

Matt 21,31

Guds Rige / Livet: Mark 9,47

Guds Rige / Guds vilje

Guds Rige

Ordet βασιλεία θεοῦ betegner Guds Rige som både en statisk og en dynamisk enhed

- (1) Guds Rige - et område, frelsens område, hvor frelsen / syndernes forladelse findes
- (2) Guds Rige - dynamisk af karakter, ikke stillestående, så sandt Gud ikke er stillestående og stationær og stereotyp

Guds Rige / Guds vilje

- Guds vilje virker overalt
- Guds Rige er til stede, hvor evangeliet er forkyndt til omvendelse og tro

Guds Rige / Guds vilje

- Guds vilje virker overalt
- Guds Rige er til stede, hvor evangeliet er forkyndt til omvendelse og tro
- Et menneske kan ikke vælge sig fri af Guds vilje
- Et menneske kan vælge sig fri fra Guds Rige

Guds Rige / Jesu person

To linier i de synoptiske evangelier:

- a) Jesus fremtræder som den messianske forløser
- b) Guds Riges nærvær betyder, at den messianske tid er oprundet

de to linier er integreret i hinanden
en kristologisk bestemme af Guds Rige

Guds Rige / Jesu person

Tekster:

Mark 10,14f

Matt 12,28; Luk 11,20

Guds Rige / Jesu person

Tekster:

Mark 10,14f

Matt 12,28; Luk 11,20

Jesus som konge

Guds Rige / Jesu person

Tekster:

Mark 10,14f

Matt 12,28; Luk 11,20

Jesus som konge

Hyppig omtale af Guds Rige (βασιλεία), men ikke om Gud som konge (βασιλεύς)

ikke, at Gud skal regere som konge (βασιλεύειν)

Jesu person og Jesu forkyndelse af Guds Rige

Gud er tilsyneladende ikke konge over sit rige.

Og Jesus er tilsyneladende ikke konge over sit rige.

Ergo: Jesus er konge i Guds Rige, i frelsens rige (jf. 1 Kor 15,24-28).

Afslutning

Vægten i udsagn om βασιλεία θεοῦ er lagt på frelsen – sekundært på Guds dynamiske kongeheredømme

Afslutning

Vægten i udsagn om βασιλεία θεοῦ er lagt på frelsen – sekundært på Guds dynamiske kongeherredømme

Guds Rige i Jesu forkyndelse betegner følgende

- a) frelsens tid
- b) frelsens gave
- c) frelsens sted

SLUT